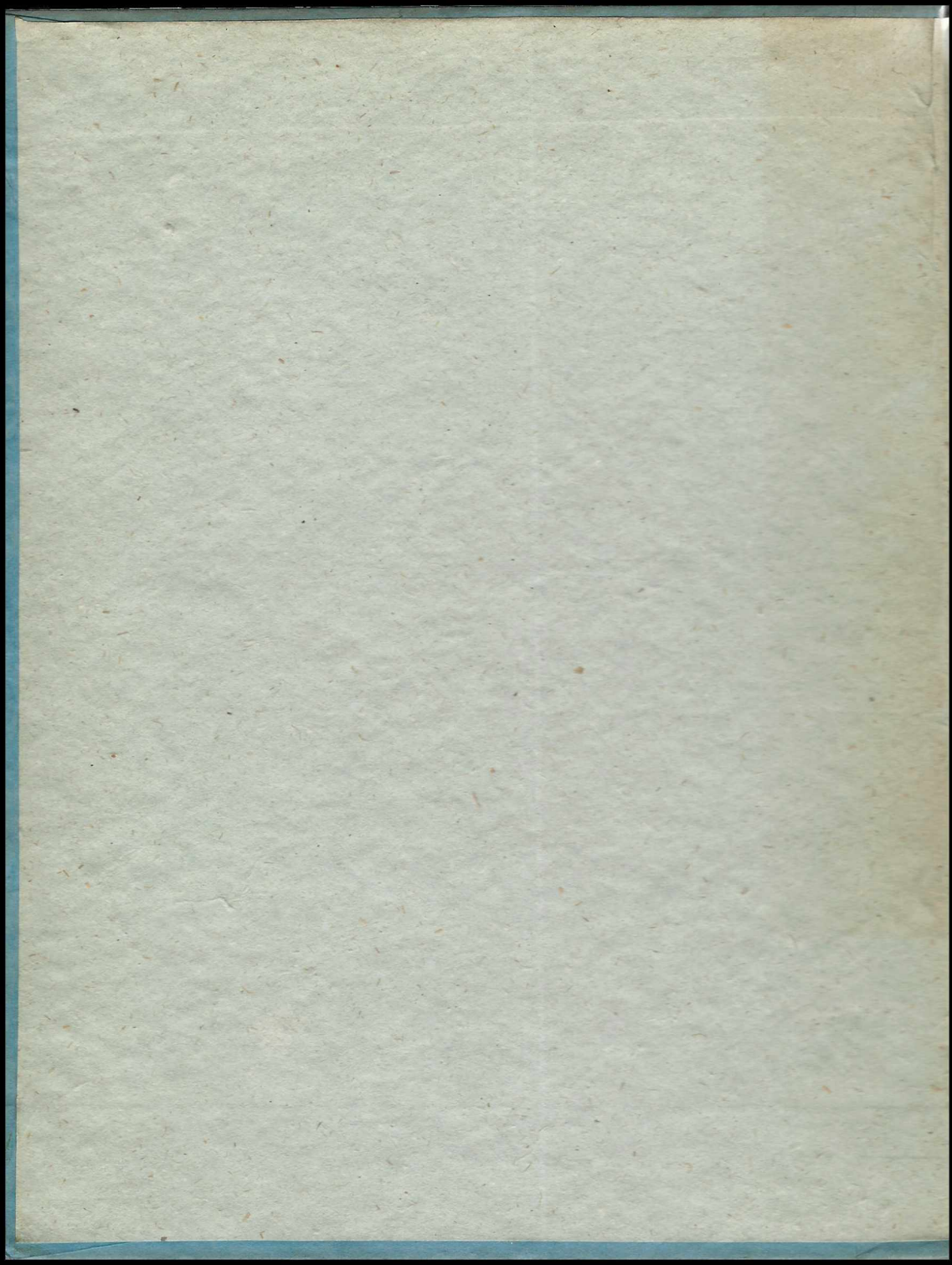
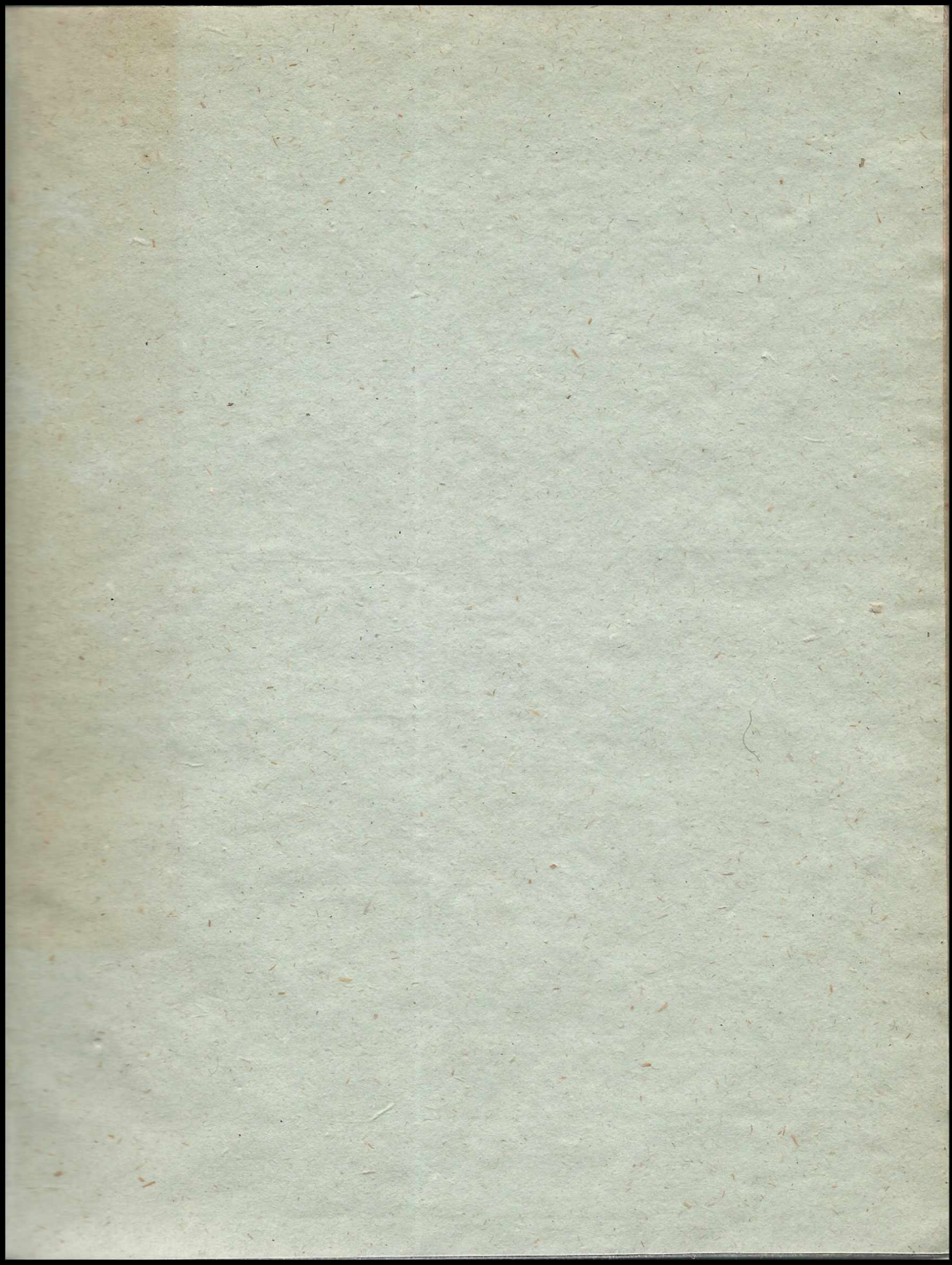

KNY-18-00445

712.

LELKI BESZÉLGETÉS,

Mellyet

TEKÉNTETETES NEMES ORSZÁGH
GYÜLLÉSSÉNEK

Alkalmatofságával fok Rend-béli Statufok elöt

NEMES SZABAD POSONY

Királyi Városban Szeraphicus Szent Ferencz Szerze-
tebéli Boldóg Afzfzony Provincziájának egy leg kissebbik
Predikátora élő nyelvel el-beszéltet

*M. D. C. C. XXIX. Efstendőben Szent András havának
20. napján.*

Mellyet most

MÉLTOSÁGOS GROFF NAGY KÁROLYI

KÁROLYI SÁNDOR,

Fölséges Urunk eö Fölsége, Belső titok Ta-
nácossá Cavalleriának Generaliffa, Tekéntetes Nemes

Magyar Ország Provincialis Commissariatufságának Directora;

Tekéntetes Nemes Szatthmár Vármegye fő Ispánnya eö Excellen-
tziája fok szomjuhozo Lelkeknek vigasztaláfokra

ki bocsátatott:

Melly

A' Superiorok Engedelmböl.

Nyomtattatott Pofonban Royer Pál János által.

LEFKI
BESSZELGETES

TERMINETTES NEMES ORZAKO
GYULLI ESSENER

NEMES SZAVAD POSONY
KISZT Jazonon Szavak
M. D. C. KAN

KAROLY SZANDOR

KNY-18-00445

Hic est Panis, qui de Coelo descendit.

Joan. 6. Vers. 59.

Ez a' kenyér, mely az égből szállott alá.

Világ kezdetétől fogva, a' mint fel jegyzik a' szent Atyák, nem egy, hanem több megh számlálhatatlan mételyes Eretnekségek, Tivelgések támodtanak fok különböző állapotrul; mivel némellyek hittik, és vallották azt, hogy adatik egy Őróktól, fogva Uralkodó Isten; ellenben pedig némellyek tagadták, és mind e' mai napigis tagadgyák ezt; ennek pedig legh első fondorkodó Attya vala Athæus névű firsü; Némellyek hittik, és mind e' mai napig-is hiszik, ez halandó Élet után a' Testnek fel Támadását; ellenben pedig némellyek tagadták ezt, kik közül valának Samaritanus, Saduceus, Epicurius Férfiaknak nyomdokin járok; Némellyek el hittik, hogy alkóttatott a' Felséges Ur Isten-től egy némely boszu állásnak Helye, melyet mi Pokolynak nevezünk, ellenben pedig ezt némellyek tagadták, mint Almaricus Uldalricus névű Férfsü, az eő Tanítványival. Itten most el halgatom, és nem kívánom szá-

Marci
12.
v. 18.

mostan elől számlálnom azt, hogy világ kezdetétől fogva e' mostonságig mennyiféle Eretnekségek valának ; hanem inkább azt, hogy mind ezek, honnéd vették Erede-
teket, és Fundamentomokat. Fel jegyzik a' Szent Irás magyarázó Doktorok, hogy a' kerefztényi Tudományok mélységes Ágozati között, főképpen három Dolog va-
gyon, mellyekben az Emberi Elmélkedés tellyeséggel meg előztetik ; ugy mint a' Szent Háromság ; az Fiu Istennek Emberré Léte ; és az Oltári szentség. Ezek oly mélységes Titkok, hogy ha ezekről valaki csak az Emberi okoskodást akarja követnj, soha ki nem gázolhat, és igazságra nem juthat, sőt szánzándékkal oly veszélyre adgya magát, valamint a' ki bizakodik maga ereiben, és a' szélyes meg mérhetetlen Tengerben bé mer uszkálnj, ereitől el fogyván, oda őli magát, ugy az-is, a' ki Emberi okoskodással akarja meg mérni az egy Istenségben lévő három személyeknek titkos Tanácsit, el merül az kárhözatos metélyes Eretnekségnek őrvényes Tengeriben az ő Lelkével.

Légyen ebben eleven Példánk Eretnek Arius névő Férfiu, kiről el nem tagadhattyuk, hogy mély Élméjü tudos bölcs nem lett volna ; mit cselekedett ? Ime nyughatatlankodot Elméje (valamint Tulajdona ez a' bölcs Elméknek) egykor méllyen kezdé magában törekedni arról, hogy hogy lehessen az, hogy az Isten egy, és személyében három, Atya, Fiu, és szent Lélek, és hogy se az Atya nem különböztetik a' Fiutul, se a' Fiu nem különböztetik a' szent Lélektől, hanem olyan az Atya, mint a' Fiu, és a' Fiu, mint a' szent Lélek, szent Jánosnak bizonyétása szerint : *Tres sunt, qui Testimonium perbibent in Cælo, Pater, Filius, & Spiritus Sanctus, & hi tres unum sunt.* Hármon vannak az Egekben, a' kik bizonságot tesznek, az Atya, a' Fiu, és a' szent Lélek, és ez három egy.

I. Joan 5.
Vers. 7.

egy. Így midőn erről magában törrekedne, hogy hogy lehessenek ezek, kezdé mélyebben bé uszkálni, az Isteni meg foghatatlan mélységes Tanácsokban, mit gondola ki? ime ezt: Tanította ugyan azt, hogy az egy Istenségben három személyek legyenek, de ez három személyek nem egygyenlők, hanem egyik felleb való a' másiknál; Tanítását ebből erősítette, mivel úgy mond, irva vagyon: *Pater major me est.* Az Atyám nagyobb nálomnál, ha tehát nálánál nagyobb, nem egyenlő véle. Oh keserűség! oh fájdalom! bé uszot mélyen Arius, az Isteni örvényes Titkoknak Tengeriben, mint jára? meg valhatom, keserveffen; nem különben mint a' Bagoly, melyről Plinius azt írja, hogy ez a' madár elignek ítélyé magában azt, hogy sas Tulajdonságával birjon, innéd-is valamint a' Sas pillantás nélkül bátron merészfel a' Napnak finyeskedő ereiben tekénteni, de igen megh csalattik, mivel szeme Látásátul megh fosztatik, úgy lőn Arius is, ki az Istenséget csupán, és nem az Emberséget-is vizsgálta a' Krisztusban, ezzel maga üdvösségét el vesztette; mivel köllőt volna tudni, Ariusnak azt, midőn a' Krisztus az eő Attyát nálánál nagyobnak mondotta, nem szollot vala Istenségéről, hanem Emberségéről.

Joan. 14.
Vers. 28.

Plinius.

De valami-képpen elmélkedünk a' szent Háromságról, úgy elmélkedhetünk a' meg Testesült Igéről-is, a' Fiu Istentről, kinek-is meg Testesüléffe oly mélységes titkos Értelem, hogy erről-is puszta, és külső Emberi Tudománnyal vetekedni nem egyéb, hanem kárhazat; Hozzuk elől ama Eunomianus Feriutul szármozot új Eretnekeket; kik először tagadták azt, hogy noha a' meg testesült Ige Légyen az Isten Fia, de nem hittik azt öröktől fogva valonak lenni, hanem egyéb Teremtet Allotókkal teremtetett, de midőn a' tudos bölcs Doktoroktul ebben meg győzetettének volna; uijonnan Tagadást tettek

tek abban, hogy a' Kristus nem légyen egy az Isteni személlyek közül, mivel nem volt öröktől fogva; kit is illy Probával akartak meg mutatni, más Kristus nem volt, hanem a' ki a' Boldogságos szűz Mariától született, meg kinoztatott, meg holt, el temetett, és fel támodot, de mind ezek údóben mentenek végben; tehát a' Kristus nem volt egy az öröktől fogva való Isteni személlyek közül. Ezen vetekedő beszédeket pedig ezen szavaibul akarják erősíteni szent Lukács Evangelistának, ki így szol: *Certissime sciat ergo omnis Domus Israël, quia & Dominum eum, & Christum fecit Deus hunc Jesum, quem vos crucifixistis.* Nagy bizónnal tudgya azért Isráelnek egész Háza, hogy Urra-is, és Kristuffa-is tette az Isten, ezt a' Jesust, kit ti meg feszéttetek; ime ezen mondásából tagadták öröktől fogva valonak a' Kristust lenni; holot mely vakmerő Tagadás ez, született, meg holt, föl támodot a' Kristus, tehát nem volt öröktől fogva; ha ezen Consequentiát helyén hadnánk, nem kicfin ocsmán festéssel mázolnánk bé a' szent Irást, mivel ugy is tudgyuk azt, hogy a' Kristus nem egyéb vala, hanem a' meg testesült Ige, erről pedig irva vagyon szent János Evangelistánál: *In Principio erat Verbum, & Deus erat Verbum, & Verbum Caro factum est.* Kezdetben vala az Ige, és Isten vala az Ige, és az Ige Testé lón. Ha tehát az Ige vala kezdetben, és ha az Ige, Isten vala, és ha az Ige Testesült meg, ki térszen Tagadást, hogy a' Kristus, ki az Ige volt Istenségére nézve, öröktől nem lett volna.

Astor. 2.
Vers. 36.

Joan. 1.
Vers. 1.
Vers. 14.

Propo.
fitio.

De kerefsztyin Halgatoim mivel nincsen én nékem mái napon semmi kívánságom, hogy az egy Istenségben Lévo három személlyeket méllyen Ariussal visgallyom, nem kívánom hafzontalánul Eunomiussal nyelvemet, a' Kristus öröktől fogva valóságáru fárasztanom; mivel
mind

mind ezeket erős hittel el hiszem, hanem rövid beszédet, az harmadik Titkos Dologrul kívánok feitegetnem, az Oltári szentségben lévő meg Testesült Igének valóságos jelen Létéről, mellyet keményen tagadnak Calvinus János követői, mivel azért Pör vagyon előttünk, válofszuk az Igazságnak ki Terjeztésére Birónak a' szent Irást, hogy tegyen Igazságot közöttünk, kik mondgyák helyesebben, azok-e, kik nyilván a' kenyér széne alatt jelen lenni hiszik, a' vagy azok-e, a' kik csak ottan figuráját, az az Jelit hiszik.

Azt álitottam, és ugy elmélkedtem magamban; midőn egykor ama félelmes szavait olvastam szent Máthé Evangelistának, azokat tudni-illik : *Si dixerint vobis ecce hic est Christus, aut illic, nolite credere.* Akkor ha ki néktek mondgya, Ime itt vagyon a' Kristus, vagy amott, ne hidgyétek. Gondoltam azt, hogy ez akkor fog bé tellyesedni, midőn az a' szemtelen férfit Anti-Kristus- az eő Uralkodását el fogja kezdeni, de ime nyilvánosságosan, s-tapasztalva mást látok, bé tellyesedet ez a' mondás, és profétálás már ez előtt két száz Tizenkét Esztendővel, akkor tudni-illik: midőn Calvinus János az Egyházi, és Papi Engedelmeségnek kőntősit magáruul le vetette, el feletkezzvén arrul, a' mit szent Pál jával vala. *Urus quisque in qua vocatione vocatus est, in ea permaneat.* Ki ki mind a' melly hivatalban hivatott, abban maradgyon. Nem marat maga meg, hanem más hivatalra adta magát, Doktorra tévén magát, a' Kristusnak szavait illy homályban kezdette magyarázni; irva vagyon szent Máthé Evangelistánál: hogy midőn kedves Tanítványival az utolsó vacsorát meg akarta enni a' Kristus: *Accipit Panem, & benedixit, ac fregit, deditquē Discipulis suis, & ait: Accipite, & comedite, hoc est Corpus meum.* Vévé Jésus a' kenyeret, és meg áldá, és meg szegé, és ada a' Tanítványi-

Matth.
24.
Vers. 23.

I. ad Co-
rinth. 7.
Vers. 20.

Matth. 26.
Vers. 26.

nak,

Lib. 4. In-
tit. Cap.
17.
Num. 12.

nak, és mondá: Vegyétek, és egyétek, ez az én Testem. Figyelmezzetek keresztyin Halgatoim, mi-képpen magyarázta ezt maga fejből Calvinus, *Panem Christus vocat Carnem suam, tenendum est figuratam Locutionem; metonymia est, nomenque Corporis Pani tribuitur, quia ejus Signum, aut Simbolum sit.* A' Kristus (ugy mond Calvinus) az eő Testét kenyérnek nevezi, ezt ábrázoló Beszédnek kől tartanunk, ez nem egyéb, hanem külső Jegy, mivel a' Testnek neve, a' kenyérnek tulajdonéatik, mivel annak Jele, és Jegye. És így azt tanította, hogy hit által eők annyit vizznek végben a' kenyérral, mint Kristus Testének Jélével, valamennyit mi, kik igazan hiszük jelen lenni, azzal meg eligétetven; mi okbul pedig tanította, és most is tanítják ezt Calvinus Tanítványi, okát sajdétom, mivel citállya Calvinus szent Mark Evangelistának az eő

Mar. 16.
19.

Mondását, a' hol a' Kristusrul ez vagon írva: *Assumptus est in Caelum, & sedet à dextris Dei.* Fől mine Mennyekben, és ül az Istennek Jóbja felől. Ha mennyekben vagon, tehát nincsen e' földön; kinek ilyen okát adgya Calvinus. *In pluribus Locis simul poni Corpus absurdum est, unum quodque esse oportet, quò à Deo, Lege, & Conditione creatum.* Nem lehetséges hogy azon egy Test sok Helyen légyen, mert a' Testnek el rendeltetett Helyt kől foglalni. Ez ugyan talán abban az üdöben magának Calvinusnak úsztrőkös nagy, csudálatos Csillagnak látsót, holot önnön magában igen kicsin; mivel ebben Calvinus Tagadást tészen, hogy a' Kristus Teste valósággal nem légyen jelen, csak Philosophicè, és nem Theologicè, Philosophicè pedig nem szabad az Isten meg foghatatlan Hatalmaságát mérni. Hogy pedig Calvinus, a' mint föllyül emlitém azt mondotta, hogy nem lehet, hogy azon egy Test sok Helyen légyen, és hogy a' Testnek el rendeltetett egy Helyt kől foglalni; ezt pedig Calvinus, ezen

Lib. 4.
Cap. 17.
Num. 19.

szavai-

szavaibul szent Lukács Evangelistának akarta bizonyítani, hogy ezt mondotta rigenten a' Kristus: *Palpate, & videte, quia spiritus Carnem, & Ossa non habet, sicut me videtis habere.* Tapogassátok meg, és lássátok: mert a' Lileknek húsá, és csontyai nincsenek, a' mint láttyátok, hogy nékem vagyok. Ebből a' Mondásbul Calvinus így vetekedett; az Oltári szentségben se nem láttatik, se pedig nem tapogattatik, tehát nincsen jelen. Ezen consequentiát nem akarom magam meg itélnem, hanem egyéb tudos Bölcsfeknek eleiben terjesztem, itéllyik meg; mivel noha igaz Mondás az, ime ez láttatik, és tapogattatik, tehát jelen van a' Test, de ellemben ezt nem hozzhatjuk ki, nem láttatik, nem tapogattatik, tehát nincs jelen a' Test; miért? mivel a' mint szent Lukács Evangelista bizonyította, midőn egykor a' Kristus feddette volna a' népeket az eő gonosz Cselekedeteikről, a' Népséghez boszorkodván reá, a' Hegy Teteiről akarák vala le vetni; ezt mondgya a' szent Irás: *Ipsē autem transiens, per Medium illorum ibat.* Ő pedig által, menvén közöttök, elméne; itten ilyen kérdéset tesztek; nem láttatott, tehát se Teste nem volt, se pedig jelen nem volt; Jó consequentia-é ez? Isten ne adgya, hogy helyesnek mondgyam. Azért tehát midőn a' Testnek Lelki képpen bizonyos helyt álitunk, nem egyebet cselekesünk, hanem tagadgyuk Isteni Hatalmaságát; mivel ha a' Természet folyásában egy Lilek sok különböző egy mással távul lévő Tagokban lehet, ki téfzen abban Tagadást, hogy az Isteni Méltoságnak hatalmas Ereje, Természet fölött a' Testet egyszer s-mind sok helekre ne vihesse.

Noha mind ezen föllyúl emlétett Igék, nem kicsin Feleletek az ellenkező Attyafiai ellen, meg nem szűnnek mind azon által tovább-is Calvinus Metonomiát, az az puzta Jegyet, és Jelt rebezgetni; mivel azt akarja, hogy

valamint a' Királyi Koronán Királyságot értünk, mivel ennek Jelensége a' korona, ugy a' kenyeret maga, Testének mondgya Urunk, mivel az eő Testét jegyzi, mely hasonlatos Mondását-is ezzel akarja erősíteni, írva va-
Joan. 6. *Caro non prodest quidquam, spiritus est, qui vivificat.*
64. A' Test semmit sem használ, hanem a' Lilek elevenyit.

Ismét: *Sacramenta sunt signa visibilia Gratiae invisibilis.*
Hogy a' szentségek látható Jelej, a' láthatatlan kegyelemnek, kit-is jobban meg erősíteni akarván, ezzel próbált meg, hogy valamint a' keresztségben a' Viz Jele a' le törültetett bocsánando vitkeknek, ugy az oltari szentségben a' kenyér. Ezen Mondásfa felől Calvinus követői olly hizemben voltak, hogy ezzel a' ki gondolt Mesterséges Felelettel, maid a' Romai szent Péter Templomát le fogják dönteni, holot ha veleit, és Fundamentomát meg fontollyuk, magokat nevettek, mert noha mondatatik az, hogy a' Test semmit sem használ, hanem a' Lilek elevenyit; Itten ha a' Testet csupán csak Testnek nevezzük, és nem teszünk semmi külömséget, gyalázzal illettyük a' Kristust; mivel hogyan tehetünk abban Tagadást, hogy a' Kristus Teste semmit sem használt, midőn a' Kristus az eő szent Testének szenvedése, és Vérenek ki öntése által váltott meg bennünket, a' mint

I. Petri I. szent Péter Apostol bizonyította: *Scientes quod non corruptibilibus Aurô, vel Argentô redempti estis, sed pretiosô sanguine, quasi Agni immaculati Christi.* Tudván hogy nem veszendő aranyon, vagy ezüstön váltottatok meg, hanem a' Kristusnak, ugy mint Makula nélkül való, és meg förtőzetlen Báránynak drágotatos Véren: A' Vér pedig a' Testből szokot folnyi, tehát káromkodik az, valaki puztán azt mondgya: *Caro non prodest quidquam.* A' Test nem használ semmit; ha pedig a' Testet különböztet-
tyük, ugy mint a' Kristus Testét mint Embernek, és nem

egy-

egyfzer s-mind mint Istennek, igen-is semmit sem használ; de midőn föl emeltetett, és meg dicsőitetett az Emberi Test, őszve kapcsoltatván az Istenséggel, igen-is használt, használ-is, használni-is fog; mivel irva vagyon: *Qui manducat me ipse, vivet propter me.* A' ki engemet Joan. 6.
58. enni fog, én érettem fog élni. Azon Mondásával-is Calvinus nem mégyen mészze, hogy azt mondgya: Hogy a' szentségek látható Jelei, a' Láthatatlan kegyelemnek, miért? mivel ha a' Jeleket, és Jegyeket, csak csupán való álló Jelekül veszfűk, merem mondanom, nem tudom mit használna, ha mindgyárt egy ako vizet tölt-is Prædikátor Uram a' kőrösztolendő Gyermekek az eő fejére; de ha ezt az Jelt ugy értyük, és oly hitzemben vagyunk felöle, hogy arra rendeltetett, hogy midőn ki mondatatik attul, a' kinek Hatalma van, és végben viszi olly moddál, és okkal, a' mire rendelte a' Kristus, tehát üdvösséges Jel; Igy ezt mondom a' kenyérrül-is, mivel én csak azt álitom, hogy talán egy Prædikátor sem találkozik, a' ki azt tanétfa, hogy az a' kenyér, a' melyet esik asztalánál Ebéden, és Vacsorán, hogy az a' Kristus Testinek Jele légyen, hanem azt tartya, hogy az a' kenyér légyen a' Kristus Testének Jele, a' mellyet, eő az ű modgya szerint meg áldván el osztogat; ennek hitelt-is kól adnunk, hogy a' kenyér szén csak külső Jele, és Jegye légyen a' Kristus Testének; de annak hogyan adgyunk hitelt, hogy Hit által ugy részeszüllyünk a' csupán való puszta Jelben, mint ha valóságossan hozzánk vennénk; a' Kristus testét; miért? mivel Példának okáért nem tudom minémő Prædikátor hadná ezt helén, én mostan prædikállok Posony szabad Királyi Városban Halgatoimnak; Pesten pediglen az én személyemnek képét föl álitának a' prædikállo székben, a' Pest Királyi Városban Lévoók Hittel ugy részesülnének Tanitásomban mint a'

Posonyiak; ilyen hiszemben vannak pedig az ellenkőző Attyafiak, kik a' Kriftus Testét Mennyekben Lakosnak hiszik, a' meg elégedésre pedig hittel e' földön az Jelt álittyák: de igen félek úgy meg ne csalatkozzanak, mint Saul Király Porofzloi, kik álitották azt, hogy Dávidot nyugodva találni fogják Nyosolájában, azomban meg csalatatván, Dávid helet puszta fa Tőrözököt találtak; úgy az ellenkőző Attyafiak-is az Jel helet, ne találják a' Puszta Házi kenyeret.

Mind ezekkel még sem nyugfik meg Calvinus, hanem tovább-is puszta Jelt álit, és Hittel az Jel alatt elegendő vételt, mert a' föllyül említett Beszédét így erőséti szent Pál Apostolnak Korintusiakhoz irt első Levelének tizedik résziben, és harmadik Versében: *Apostolus docet, Patres eandem nobiscum spiritualem Escam manducasse.* Az Apostol azt tanította, hogy az Egyptombul ki szabadult Zsidóság a' Pusztaban azon Lelki Eledelt ették, mellyet mi. De a' Zsidok Hitt által csak arnyékban, és Jelben ettik a' Kriftus Testét, tehát mi-is úgy eszszük. Olly vilekedésben vala abban az időben ezen Argumentoma felül Calvinus, hogy ez egy fáidalmas sebet csináló nyil lészzen a' Pápiák Lelkekben. De meg nem éreztetik; mivel hogy szent Páll azt mondgya, azónt ettek, még sem következhetik az belőle, hogy egy formán ettek mi velünk, és hogy mi-nékünk az eő nyomdokokat kölletesék követnünk, miért? mivel az eő árnyékok valóságga váltak nekünk; más pedig az, ámbár szent Pál azt mondgya-is: *Omnes eandem Escam spiritualem manducaverunt.* Minnyájan ugyan azon Lelki eledelt ették. Ebből én azt itélem, nem hozhattuk azt ki, hogy velünk egy Eledelt ettek a' Zsidok; hanem azt hozhattuk ki, hogy a' Pusztaban buidóso Zsidok minnyájan azon Lelki Eledelt ettik. Szent Páll Mondássa ez: *Quoniam Patres*

Astor. 17.
24.

I. Reg. 19.
Vers. 16.

Calv. Lib.
4. Infit.
Cap. 14
Num. 23.
& Lib. 2.
Cap. 10.
Num. 5.

I. ad
Chor. 10.
Vers. 3.

Ibidem
V. 1. 2.

Patres nostri omnes sub Nube fuerunt, & omnes Mare tran-
fierunt, & omnes in Moyse baptizati sunt in Nube, & in
Mari. A' mi Attyáink minnyájan felhő alatt voltak,
minnyájan a' Tengeren által mentek, minnyájan Moy-
sesben meg kereszteltek a' felhőben, és a' Tengerben.
Ime itten ki ki nyilván meg értheti, hogy szent Páll nem
szól mi rólunk, hanem az Attyákrul, ezért is mondgya
négyyszer *omnes*, minnyájan, de csak azókrul, kik felhő
alatt voltak, a' Tengeren által mentek, a' felhőben meg
kereszteltettek, és nem mi rólunk, ezért azonnal akar-
ván szólni mi rólunk, utánna veti. *Hac in Figura fa-*
cta sunt nostri. Ezek pedig nekünk Példában Löttek. Vers. 6.

Mely Mondásából is szent Pálnak azt hozhattuk ki,
hogy a' miket eő elől számlált, azok a' Zsidok között löt-
tek, és azt jegyztük, a' mi nálunk valósággal találtatik.
Más pedig az, szent Páll nem szól a' Krisztusnak hit által
való Ételéről, hanem a' Testi Ételről, és Itálról, melly
közöt igen nagy külömbség van; mivel egyiket,
ugy mint a' Krisztust, csak az Hívek vehették Hit által,
de a' Zsidok között sokan nem voltak Hívek, a' mint
szent Páll ki vallya Levelenek tizedik résziben, és hat-
dik versében, tehát azok nem ehattik a' Krisztust Hit ál-
tal. Válaszszanak azért egygyet e' kettő közül a' Calvinis-
táknak, akár azt mondgyák, hogy Hit által való Lelki Étel-
ről szól szent Páll; akár azt mondgyák, hogy Testi Ele-
delről; ha azt mondgyák, hogy Lelki Ételről szól szent
Páll, tehát nem ettek a' Zsidok minnyájan egy ételt. Ha
azt mondgyák, hogy szól szent Páll Testi Eledelről, orcsá
pirulással köi ki vallani a' Calvinistáknak, hogy a' Pusztá-
ban a' Zsidok más Eledelt ettek, hogy sem mi most. Cap. 10.
Vers. 6.
Azért is igen kevés mentség az, ha az oltáron Lévo Ostiá-
ban Jelen volna a' Krisztus Teste, micsoða utálatos Dol-
gok véle fokszor cselekedetekben következnek, midőn
nagy

nagy gyalázatokkal illetetik; én nem tudom ez minémő
 csudálatos szeget verhet a' Calvinisták fejekben, mivel
 midőn még e' Földön járt fájdalmas Testben, mely gya-
 lázatokkal illetett sokaktul, mind azon által el szenved-
 te, mivel még el nem jött az eő orája, mit csudálluk te-
 hat most-is mind ezeket, mellyeket mostan fájdalom nél-
 kül el szenvedhet; hallyuk mit mond szent Pál, hogy a'
 Kristus most a' szent Sacramentomban; *Modo Indivisibili,*
impassibili, & spirituali est. El valószthatlanul, szenved-
 hetlenül Lelki képpen vagyon.

Már most ezen Fundamentomát meg értvén Calvi-
 nusnak, hogy mi okbul tagadgya, hogy nincsen jelen
 a' kenyér szine alatt valóságosan a' Kristus; szükséges-
 nek álítom ellenben azt-is, hogy mi-is ki terjeszük, mi
 okbul hiszszük, és tanéttyuk azt, hogy ott jelen légyen;
 † ennek nyilvánóságos ki terjeztésére elsőben-is szükséges
 azt meg tudnunk; hogy minden Dolog, vagy állopot
 jelen mondattatni mondattasék, négyféle képpen lehet
 meg: Jelben, vagy-is képében, Gondolattal, és elmél-
 kedés által, Effectussal, vagy Cselekedet által, igazan,
 vagy-is valósággal, ki mint az Jelt, mint az Elméledést,
 mint pedig a' Cselekedetet megh előzi, és föllyül halad-
 gya. Így az ó Testamentomban az három első mód sze-
 rint, Jelen volt a' Kristus az áldozatokban, úgy mint Jel-
 ben, Gondolatban, és cselekedetben; mivel szent Pál
 mondgya: *Hæc in Figura facta sunt nostri.* Ezek pedig
 nekünk Példában löttek. Ezeket pedig ok Hittel vitte-
 nek végben, mint Moyzes a' föl állitatott kigyot, ezért-
 is üdvöségeffek, és hasznosok valának; mint irva va-
 gyon: Valaki a' föl emeltetett rész kigyora tekintet,
 meg gyógyitott, de ime most nem így vagyon jelen,
 hanem *Verè, realiter, substantialiter.* Igazán, valóságos-
 san, Természeti szerint. Kit-is a' szent Irásból így mu-
 tat.

1. ad
 Chor. 10:
 Vers. 6.

Num. 21.
 Vers. 9.

107. 2.

tathatunk meg; hitünk Agozattya azt tartya, hogy azt hidgyük, hogy a' mint Kristus szerzette, és rendelte a' vég Vacforán ezt a' Sacramentomot, a' szerint vagy on most-is a' Kristus, Teste a' Sacramentomban; de a' vég Vacforán a' mint szent Lukács Evangelista bizonyította, Luc. 22. 19. így szerzette: Vévé a' Kenyeret, és meg áldá, és el osztá mondván: *Hoc est Corpus meum, quod pro Vobis tradetur.* Ez az én Testem, mely ti érettetek adatik. Tehát ha akkor jelen volt, most-is jelen van; miért? okát mondom, elsőben-is nincsen az a' Prædikátor, a' ki ebben nékem Tagadást tégyen, hogy a' magos kőrözt-fán, ki a' két Lator között vala föl feszítve, más volt volna, hanem az a' Férfiu, a' ki szeplőtelen Szűz Mariától született, ki Kristusnak hivatott; de élteben ez a' Kristus szerevén az utolsó Vacforát, azt mondotta: *Hoc est Corpus meum.* Ez az én Testem. Midőn ezt mondotta, ottan Test volt jelen, és nem kenyér; Tehát most-is nincsen más; mivel ha valóságos Teste nem volna jelen, haszontalanul parancsolta volna az eő Tanítványinak. *Hoc facite in meam Commemorationem.* Vers. 19. Ezt cselekedgyétek az én Emlekezetemre, haszontalanul mondom, mivel a' Törvények, vagy-is Parancsolatoknak tulajdona hozza azt magával, hogy jelentessenek ki nyilvánóságos szokkal, és ne homályos Beszédekkel, más-képpen a' Törvény adónak volna ez gyalázottyára, mivel csak hamar a' Törvény szegők máfra magyaráznák, és azt mondanák, a' mely Törvény adó Törvényének parancsolattját kívánnyá meg tartatni, nyilvánóságos Igékkal terjessé ki, ezt a' Tudatlanságot pedig, Isten ne adgya, hogy a' Kristusrul mondhasfluk; mert ha minden Tudos, és bölcs okos Mester azon vagy on, hogy Tudamánnyát, és Tanítását Tanítványának Elméjekhez szabhasfla, ki téfzen abban Tagadást hogy nem akarta ezt cselekedni a' Kristus-is az utolsó Vacfo-

Vacsorán; azért nem tudom miért álmodoz Calvinus ot Metonomiát, és Figurát, a' hol valamely Testamentomban, a' Testamentom tévőtül legh utólso akarat jelentetik ki, a' mint itten cselekedet a' Kristus; mert csak azt mondom, ezen fortélyos Metonomiát egy Prædikátor fem hadgya helyesnek: Példának okáért, egy Prædikátornak fáratságáért ma egy meg halando Ember Testamentomban hágy Hintostul hat Lovat, meg hal az jó Ember, midõn Fiai a' Testamentomát föl-bontották, az kép Iróval Hintot hat Lovat iratnak, és azt küldik Prædikátor Uramnak, meg elégszike ezzel? nem bizonyára, hanem valóságosfán kívánnya. Így álmadoznak õk errül a' Testamentomrül, mellyet a' Kristus rendelt, hogy a' kenyér szine alatt Hittel eligétetnek-meg a' Kristus Testével; itten-is tegyen Hitet a' le-iratatot hat Lovak felõl, és az Hinto felül, álécsa azért Prædikátor Uram Kedve szerint valóságosnak lenni, ha elig az hittel és Jellel meg eligedni.

Másodszor hogy nyilvánóságosfán meg tudhattyuk, és meg ismérhettyük, hogy a' kenyér szine alatt jelen vagyon valóságosfán a' Kristus, így téfzen errül Bizonságot szent Páll Apostol. *Calix cui Benedicimus nonnè Communicatio sanguinis Christi est, & Panis, quem frangimus, nonnè Communicatio Corporis Christi est.* Az Aldásnak Pohára, mellyet meg áldunk, nem a' Kristus Vériben való részeshülés-e, és a' kenyér, mellyet meg szegünk, nem az Ur Testében való részeshülés-e. Hova kel nyilvánóságosfán Mondás ennél, mivel itten Calvinus Metonomiáját, mint egy némõ némõ álmát, úgy mint a' Jelt, vagy Jegyet ki rekeszti, és helyesnek nem áléttya; méltán-is, mivel hogy nem adhatunk hitelt annak, hogy a' kenyér csak Jel, és Jegy légyen, és nem valóságosfán a' Kristus Teste, így erõsitétem ezt a' szent Irásbul, így szol szent

Pál:

Joh. a' Kristus
 Teste a' kenyér
 nem részeshülés-e
 az irásból
 élete alatt
 Leh. 1. ad
 Chor. 10.
 Vers. 16.
 meg a' kenyér
 az irásból
 élete alatt
 nem a' kenyér
 az irásból
 élete alatt
 meg a' kenyér
 az irásból
 élete alatt

Pál: *Quicumque manducaverit Panem hunc, & biberit Calicem Domini indignè, reus erit Corporis, & Sanguinis Domini.* Valaki méltatlanul, és érdemetlenül veszi a' Kristus Testét, és Véré, részefűl annak ki öntésében. Melly Mondásbul-is már így kérdezősködöm, a' kenyér szine alatt vagy jelen vagyon valóságosan a' Kristus Teste, vagy nincsen, mi azt nem mondhattuk, hogy jelen nincsen, szollunk azért az ellenkező Atyafiak ellen, kik azt tartják nincsen; ha jelen nincsen, tehát azt mondom, semmi Bánat, és töredelem nélkül járullon annak vételéhez akar minémő káromkodo, gyilkos, Paráznó, Rézgeges, tolvaj, és vegye magához azt a' kenyeret, nem vétkezik, miért? mivel nem olvastam, nem hallottam, és úgy álítom magamban, talán egy Prædikátor sem tanította azt, hogy ha valaki haraggal volna valaki ellen, azt a' személyt nem kaphatná, hanem csak annak képét, és ezt öfzve vagdálná, hogy ezt az Embert gyilkosnak mondanánk; mivel ha ezt tanítaná valamely Prædikátor, tehát sok ellenkező Atyafiakat nyilatkoztatna ki gyilkosoknak, kik sokszor képeit meg tapodgyák, és gyalázatokkal illetik a' Kristusnak; azért szent Pál nem szól arról, hogy részes a' Kristus kinzásában, a' ki csak az Jelit, és Jegyét illeti, hanem a' ki valóságosan a' Kristus Testét, más kép szent Pál azt mondotta volna: *Reus erit signorum Corporis Christi.* Részes lészén a' Kristus Jelinek bõcstelenységében; hanem azt mondotta szent Pál, a' ki a' Kristus Testét méltatlanul veszi; oly vétkes mint ha tulajdon kezeivel meg ölné a' Kristust, és annak Véré ki öntené, miért pedig így vétkezik? okát adgya szent Pál: *Non dijudicat Corpus Domini.* Mert, úgy mond,

in Corint.
 Cap. 11.
 Vers. 27.
 Kenyeret
 az az mit
 utana lép
 vétkezik
 az lefűl igye
 re lehet igye
 miniszter igye
 lelki öntés
 agyosa igye
 azo szent
 b' z' z' z' z'

Vers. 27.

Vers. 29.

C

Atya-

Atyafi, semmit sem vétkezik, mivel nem a' Jelnek, hanem a' Kristus Testének bűcstelensége teszi vétkefi a' méltatlanokat, mely igaz-is, mert a' Puztában a' Mánna figura volt, és a' Kristus Testét példázta, ezt éttik sokan méltatlanul, meg-is gyilkosoknak nem neveztettek.

Exod. 16.
Vers. 25.

Moy. 2. Könyv.

Harmadszor, ha ezen két Uj Testamentom-béli Probák nem eligségessék arra, hogy hitelt adgyunk annak, hogy a' kenyér szén, nem puzta Jel, és Jegy légyen, hanem valóságossan ott légyen a' Kristus Teste, ennek bizonságára hozzuk elől a' Proféták mondásit; irva vagyon Zachariás Profetánál, ezt fogadta az Isten az ó Testamentomban, hogy midőn el jő a' Messiás meg szűnnek a' Bálványozások azok között, kik őtet hiszik. *Et*

Zach. 13.
Vers. 2.

erit in die illa dicit Dominus, & disperdam Nomina Idolorum de Terra, & non memorabuntur ultra. És leszén az napon, úgy mond a' seregek Ura: ki vesztem a' Bálványok nevét a' földről, és nem lesznek Emlekezetben többé. De ha a' Sacramentomban valósággal jelen nem volna a' Kristus Teste, a' Bálványozást el nem fogyatta volna a' Kristus, mivel az egész keresztin világ, Calvinus előt, mint eő magát a' Kristust, úgy imádta a' Sacramentomot; mellyet most-is nem csak a' Catholikusok, de a' Görögök, Rácfok, és más egyéb-béliek azon képpen imádgják; mely Dologban nyilván való bálványozás volna, ha a' Kristus szent Teste, Vére, valósággal jelen nem volna. Más pedig az, ha jelen nincsen a' Kristus szent Teste, és Vére a' Sacramentomban, következik az, hogy meg fogyatkozott Kristus az eő Igéretében, és eleget nem tett szavai-

Matth. 28.
20.

Ecce ego Vobiscum sum omnibus diebus, usquē ad Consumationem saeculi. Ime én veletek vagyok minden-nap, világ Végezetig. Így ha, a' mint Calvinus tanította, csak Jegy, és Jel volna jelen, tehát nem volna őnnön magában jelen, ha pedig jelen nem

volna,

vólna, fogadását sem tellyesétette vólna bé, mivel Pé-
 ternek azt fogadta : *Super banc Petram edificabo Ecclesiam* Matth 16.
meam, & Porta Inferi non praevalerunt adversus eam. E' kő- Vers. 18.
 szalon fogom építeni az én Anya-szent-egyházamat, és
 a' Pokol kapui Erőt nem vesznek raita. Nagy győzedel-
 met vett vólna az ördög, ha el hitette vólna az egész
 keresztn világgal, hogy a' merő csupán csak kenyeret
 Kristus Testének tartana, és Isteni Tisztelettel tiszteltetni,
 mivel Calvinus előt, a' mint föllyúl emlitém, minnyájan
 nem jelül, hanem nyilván Kristus Testének álitották, és
 nem külömb Tisztelettel tiszteltik a' réghi szent Atyák,
 hanem mint az ó Testamentomban a' Zsidok ezt a' Nevet
 Tetragramaton, mellynek mindenkor Térdet, és Fejet
 haitottak ; ugy Ezek-is Térd fei-haitással a' Szent Sacra-
 mentomot. Már itten kérdést támasztok : Ha az oltári
 szentség, régenten az Hiveknél nem egyéb vala, hanem
 csak Jele a' Kristus Testének, és Vérének, mi okbul te-
 hát a' Hivektől olly, nagy Isteni Tisztelet adatott néki ?
 mivel méltan okát kérdezhetem Calvinusként, mivel
 nem de a' kőrösz-tőlő Viz a' szent Léleknek kegyelmét,
 és Tisztulását jelenti, mind azon által hol ennek illy
 nagy Tisztelete, hol parancsoltatik az, hogy a' kőrösz-
 tőlő Vizet oly Edényekben tarcsák ? meg vallom sohut :
 Azért tehát inkább méltob Kristust valóságossan jelen hin-
 ni, hogy sem csak csupa Jelit, és figuráját.

Azert-is midőn a' mi helyes Fundamentomunk ellen
 az ellenkező Atyafiak ezeket az Igéket rebesgetik, hogy
 tudni-illik: Szent Máthé Evangelista a' Kristus képében Matth. 26.
 ezt mondgya : Mindenkor vannak szegények veletek, Vers. 11.
 én pedig nem mindenkor vagyok veletek, tehát nin-
 csen jelen. Szent János Evangelista a' Kristus képében Joan. 12.
 ezt mondgya : El hagyom a' Világot, és az Atyámhoz Vers. 36.
 megyek, és a' hol én lézlek, ott legyenek az én szolgálaim-is. Cap. 16.
 28.

*négy bötény
 Jele a' Kristus
 Isten*

Tehát nincsen itt jelen, mivel szolgainak-is ott köllene lenni jelen. De mind ezekre szépen meg felelhetünk, szent Máthé, és szent János szavaira ezt mondhatjuk, hogy midőn túlnk való el Távozásárul szollot, tehát Emberi Társfolkodásrul szollot, hogy ez, ez után igen tavul léfzen, midőn Menyben föl fog menny, és nem szollot Testének az Oltári szentségben való jelen Lété-rül, hogy ott nincsen. Azt-is midőn mondotta, a' hol eő van, az eő szolgál is ott legyenek; ebből nem követke-zhetik az, hogy Tanitvanyi-is ott legyenek az Oltári szentségben, miért? mivel ha ez helyes Consequencia volna, tehát midőn a' kőrősztfán föl vala fészétve a' La-trokkal, az eő Tanitványit-is föl kellett volna fészéttetni; hanem érti a' Mennyei Dücsőségben, hogy véle együt szolgálai legyenek.

*ó csúf sa-
jólégy...
kattán naly
ostobaság
nem olthellen
velj.*

Matth. 27.
Vers. 38.

*Matth. 7.
Vers 13.*

*Eccl. 15.
Vers. 14.*

Hozzád szollok azért Lelked üdvőségét szomjuho-zo bűnös Lilek; ime a' kettős Utt, úgy mint a' Tágos, és Szoros, ime a' Tűz, és a' Viz, válaszszad a' mellyik tetszik; de nem de az értelmes okofság ezt szokta magával hozni, mindenkör üdvességeffebb a' töretett Uton járni, hogy sem a' töretlen. Ki téfzen pedig abban Tagadást, hogy töretteb Utt ne légyen hinnyi azt, hogy valóságoffan a' kényér szine alat jelen van a' Kristus szent Teste, és Vére, hogy sem azt, hogy ott annak csak puszta Jele, és Jegye légyen jelen. Törettebb, mivel ezen az Uton járának a' mi réghi Eleink, a' mint az Apostolok Cselekedete köny-vének hatodik résziből ki tetszik, a' hol ez az igaz Tudomá-ny el végeztetett. El végeztetett a' Constantinapoli Gyülekezetben; el végeztetett a' Florentumi Gyüleke-zetben, a' hol az ó Görögökkel Egygyesség meg szerezte-tett; el végeztetett a' Tridentumi Gyülekezetben, a' hol ez a' közenséges igaz Tudomány csöndes Békeiség-ben vala az Apostoloknak Tanításoktul fogvást, Nyolcz-

száz Esztendőig ; valameddig valamely Scotus nevő
 Ferfiu nem támadot, ki első vala, a' ki erről a' szentség-
 ről uj figurát álmadozot, de le csillapitatott ez a' Ferfiu,
 midőn a' Vercellum-béli Gyülekezetben meg győzete-
 tett, és szám ki vetésben küldetetett, a' hol-is nyólcz
 száz nyolczvan harmadik Esztendőben a' Gyermekkek-
 nek Vas pennájával, a' kiket tanított, öletetett meg. →
 Scotus után Berengarius névő férfiuig két száz Esztendő. TesteMal-
 kig csendességben vala, uijonnan ezen férfiu kezdette mesburi-
 tanitanj, de ime midőn nem egyszer, hanem többször-is enfi Lib.2.
 sok Gyülekezetekben meg győzetetett volna, meg is- Cap. 4.
 mérvén Vét két, Tanítását vizsgálta tagadta, és a' réghi
 Apostolok Tanításokhoz szabván magát, boldogul holt *hinnél a'*
 meg. Berengarius után uijonnan Csendességben vala ez *világban*
 az igaz Tudomány három-száz Esztendőig, Valameddig
 Wiclephus névő Férfiu nem támoda, ki Constantinapoli
 Gyülekezetből ki vettetett, és meg győzetetett. Vicle-
 phustul pedig Calvinusig csendességben vala száz, és en-
 nyihány Esztendőig, valameddig Calvinus névő Férfiu
 nem támoda. Már itten így kérdezősködöm, azoknak *tudniillik*
 a' sok száz Esztendőeknek el folások alatt, az Anya-szent *1700 esztendőig*
 egy-ház vagy el fogyot, vagy pedig más Vallásban vala;
 de ime nem mondhattuk se az első, se pedig a' máso-
 dikát. Nem mondhattuk az első, mivel azokban az
 údőkben éltenek ezek a' réghi szent Atyák, ugy mint
 szent Cyrillus Hyerosolimitanus, szent Leo Pápa, szent
 Gergely, szent Cyprianus, és szent Damascenus, kik en-
 gedelmes Fiai valának a' Romai Anya-szent-egy-háznak.
 Az másodikát sem mondhattuk, hogy más Vallásban
 lettenek volna, mivel fölylül emlitet szent Cyrillus Jero-
 solimitanus, az Oltári szentségről ezt tanította: *Gustan-*
tes non Panem, aut Vinum ut gustent, jubentur, sed quod sub
specie est Panis, & Vini, Corpus, & Sanguinem Christi. Ezt
 meg

TesteMal-
 mesburi-
 enfi Lib.2.
 Cap. 4.

hinnél a'
világban

tudniillik
1700 esztendőig

S. Cyrill.
 Cathe. 4.
 Mistago-
 gica.

meg kostolván, ne úgy kostolluk meg, mint a' puzta
 kenyeret, és bort, hanem parancsoltatik, hogy a' kenyér
 színe alatt valóságos jelen lévő Testét, és Véréát a' Krisztus-
 nak. Szent Leo Pápa így szoll erről: *Sic sacra Mensæ
 communicare debetis, ut nihil de Veritate Corporis, & Sanguinis
 Christi dubitetis, hoc enim Ore summitur, quod fide creditur,
 Christus à Nobis Spiritu, & Carne gustatur.* Ugy já-
 rullunk ezen mennyei Afztalhoz, hogy minden kétséget
 szívünkűl ki rekesűnk jelen Létéről a' Krisztus szent Te-
 stének, és Vérének, mivel a' vétetik szájjal bé, a' mi Hit
 által erőséttetik; mivel a' Krisztus Test, és Lilek által ada-
 tatik. Szent Gergely Pápa-is így erőséti ezt: *In hoc Mi-
 sterio Sacra oblationis ejus Corpus summitur, ejus sanguis non
 jam in Manus infidelium, sed in ora Fidelium funditur.* Ez
 mélységes, és titkos Áldozatban szent Teste valóságossan
 vétetik, és szentséges Vére nem már az hitetlenek ke-
 zekre, hanem az Híveknek szájjokban bocsátatik. Szent
 Cyprianus-is valóságos jelen Létét az Oltári szentségben
 a' Krisztusnak így oltalmazza: *Panis iste, quem Dominus Di-
 scipulis porrigebat, non Effigie, sed Naturâ mutatus, Omni-
 potentia Verbi factus est Caro, sicut & in Persona Christi, Hu-
 manitas videbatur, & latebat Divinitas, ita Sacramento invi-
 sibili ineffabiliter Divina se infundit Essentia.* Ez a' kenyér,
 mellyet az Ur Tanítványinak el oltot, nem képében,
 hanem Természetében változott meg, az Igének hatal-
 masága Testé lón, valamint a' Krisztusnak személlye külső
 képpen Embernek láttatott, mely alatt el vala rőitve az
 Istenség, úgy ebben a' lathatatlan szentségben nyilván-
 ságossan jelen van az Isteni Méltoságh. Egy szoval Isteni
 életben meg őregedet Atya-is szent Damascenus így szoll:

S. Leo
 Serm. 6.
 de Jeju.
 7. Men.

S. Gregor.
 4. Dialog.
 Cap. 58.

S. Cypri.
 Serm. de
 Cœna Do-
 mini
 Num. 2.

S. Damas.
 Lib. 4.
 de Fide
 Cap. 14.

etus

Sus obumbrat, & hæc operatur supra sensum, & Intelligen-
tiam. Ez ugy mond az én Testem, nem puszta Jele, sem
pedig Jegye a' Kristus Testének, és Vérének, hanem va-
loságos Teste, és Vére, ha kérded, hogy hogy légyen ez,
meg felelek néked, a' szent Lileknek Ereje meg árnyé-
kozza, mely az Emberi Értelme, és Tudomány fölöt van.
Itten már azt mondom : vagy vétket követtenek el en-
nek Tudományában a' réghi szent Atyák a' Gyülekeze-
tekben ; vagy Vétket követtenek el az Ujságot ki gon-
doló Ferfiak : Az elsöt okossan nem mondhattuk, mi-
ért ? okát mondom, mivel ha Vétket követtenek volna
el, az Isten sok külömb külömb-féle Csudákkal őket nem
erősétette volna meg, most Halotaknak fel Támosztások-
ban, most betegeknek meg gyógyításokban, mellyek-
ben az uijtó Ferfiak csak egy bogár föl ébréztésében
sem követtek nyomdokokat ; tehát merem mondanom,
és erősétenem, hogy helyesebb, és üdvösségebb a' réghi
szent Atyákkal azt hinni, hogy valóságossan jelen van a'
Kristus a' kenyér szine alatt, hogy sem álmadozni az uij-
tokkal, hogy nincsen.

Bé fejezem azért üdvösségedet szerető bűnös Lilek,
adgy nagyob Hitelt annak, kinek kezdettül fogva na-
gyob hitelt adtanak az Anya-szent-egy-ház Fiai, és Urunk-
nak szavait fáját jegyzésében ércsed, mivel ugy-is tud-
gyuk azt, ^{hogy} nem szabad el távoznunk a' szent Irás világos
szavainak tulajdon Értelme mellyül, mint addig, vala-
meddig a' keresztyeny Hitnek nyilván való Tanétáfa nem
ellenkezik a' szóknak tulajdon Értelmével ; mert ha azt
követtyük el, a' mit szoktanak el követni némely Præ-
dikátorok, kikrül ugy-is tudgyuk azt, hogy a' szent Atyák-
nak Magyarázotttyokat csak *in Favorabilibus*, Tetszésék-
ben hadgyák helyeseknek lenni, *in Seriis*, a' Valóságban
pedig

Itten érzed
meg gondol
gyógyítás
korra a' for
mehez.

pedig nem; innéd-is fokízor van az, hogy ot álmodnak figurát (a' hol nem kellene) merem azt mondanom, hogy az Hivek, nem tudom mellyik Prædikátor szavainak adhassanak Hitelt; mivel szolván a' Figurákrul, Jegyekrül, és Jelekür, nyilván tudgyuk azt, hogy semmit a' szent Irás szavaibul bizonyossan nem erőséthe-tünk, sőt bizontalan lészzen valamit a' szent Irásban olvasunk, mivel akár mit-is könyen, uj Figurára, és ellenkező Értelemre vonhatunk, hanem inkább szükséges er-rül értekeznünk a' réghi szent Atyáktul, ha ezektül pe-dig értekezünk, mit tapasztalunk? nyilvánságos Dolgot, hogy jelen légyen valóságossan a' Kristus, a' mint meg értettétek, ennek adgy helyt szivedben, Lelkedben, és Elmédben; így Lészés e' Földön a' te Hitedben igaz, hol-tad után pedig Isten Országában boldog, mellyre min-nyájunkat segéllyen a' kenyér színe alatt el-reitezett meg Testesült Ige,

A M E N.

*origar tnd
mányrak*

